תורה אור • פרשת ויצא • מאמר 1

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי...

"ושבתי בשלום אל בית אבי"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayeitzei/1

1 **ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים כו'.**

"ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים כו'".

וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי' שכשהוי' יהיה לאלקים אז דוקא יהיה האבן בית אלקים כו'.

כעת צריך להבין מה הקשר בין האבן לשם הוי': מדוע דווקא כאשר הוי' יהיה אלקים, האבן תהיה לבית אלקים, וכו'.

גם צריך להבין כי לשון האבן הזאת הוא לשון נקיבה ומלת יהי' [יהיה] הוא לשון זכר.

צריך גם להבין מדוע הביטוי "האבן הזאת" הוא בלשון נקבה, ואילו המילה "יהיה" היא בלשון זכר.

2 **ולהבין את כל הנ"ל צריך להקדים ולבאר מ"ש לעיל מניה ויפגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו' וישם אותה מצבה כו'**

כדי להבין את כל האמור לעיל, יש להקדים ולבאר את מה שנאמר קודם לכן: "ויפגע במקום... ויקח מאבני המקום וישם [אותם] מראשותיו וגו'", "וישם אותה מצבה" וכו'.

וצריך להבין ענין האבנים מה הן. וגם מה שהיו תחלה אבנים הרבה כמ"ש ויקח מאבני המקום וגו'.

וצריך להבין מה עניינן של האבנים; וכן מדוע בתחילה היו אבנים רבות, כפי שנאמר: "ויקח מאבני המקום וגו'".

3 **ויעקב עשה מהן אבן אחת כו'. אך הנה בריש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.**

ויעקב הפך אותן לאבן אחת וכו'. אולם בתחילת הפרשה נאמר: "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה".

פי' יעקב הוא בחי' יו"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' י' למטה מטה גם בבחי' עקביים.

הפירוש הוא שיעקב הוא בחינת יו"ד-עקב (יו"ד [ו]עקב), כלומר יו"ד ועקב, והיא המשכת חכמה עילאה, שהיא בחינת היו"ד, עד למטה מטה, אפילו לבחינת העקביים.

4 וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחי' יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחיוהי וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן וכאשר יבואר לקמן בעז"ה [בעזרת השם].

וזהו [פירוש] "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה": בחינת יעקב היא הממשיכה מבחינת באר שבע, שהיא בדרגה העליונה ביותר, שבה "איהו וחיוהי וגרמוהי חד" — הוא, חיותיו וכליו, אחד — דרך השתלשלות העולמות, עד למטה מטה, למדרגה הנמוכה ביותר, שהיא בחינת חרן, כפי שיתבאר בהמשך בעזרת ה'.

5 וכמ"ש צוה ישועות יעקב. ישועות הם ש"ע [ש"ע (370)] נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ.

כפי שנאמר, "צוה ישועות יעקב". ישועות הן שלוש מאות ושבעים (ש"ע, שין־עין) אורות עליונים, ובחינת יעקב מחברת אותן וממשיכה אותן למטה, גם לבחינת העקביים.

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו'.

ישועות קשורה גם ללשון "שעה" (פנייה), כפי שנאמר, "וישע ה' אל הבל וגו'"; עניינה ירידת אורו ית' והמשכתו למטה מטה, וכו'.

אך בהשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חרן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'.

אולם כשהאור של ה' יורד דרך צמצומים רבים כל כך, עד שהוא מגיע למטה, גם לבחינת חרן, נעשה שם עולם של פירוד מוחלט, כפי שנאמר, "ונהר יוצא מעדן" — מדרגת החכמה העליונה — "להשקות את הגן", וכו'.

6 ומשם יפרד שכשנמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחי' נפרדים בתכלית. ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה מעלה שיהי' [שיהיה] גם למטה בחי' יחוד ובטול ממש כמו שהוא למעלה חיוהי וגרמוהי חד כו'.

"ומשם יפרד": כאשר האור נמשך משם דרך שלבים רבים של השתלשלות וצמצומים רבים, נעשים נבראים נפרדים בתכלית. ויעקב אבינו עליו השלום רצה להעלותם למעלה מעלה, כדי שגם למטה תהיה בחינה של יחוד וביטול ממש, כמו שהוא למעלה, [שבו] "חיוהי וגרמוהי חד" וכו'.

7 ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו'. כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו'

לכן נאמר: "ויקח מאבני המקום" וגו'. ידוע שהאותיות נקראות "אבנים", כמו שנאמר בספר יצירה: "שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים" וגו'.

להיות כמו שמאבנים הרבה נעשה בית אחד שיכולים לדור בתוכו כמו"כ [כמו כן] מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבשו השכל וגם

כשם שמאבנים רבות נעשה בית אחד שאפשר לגור בתוכו, כך גם מאותיות רבות נעשות מילים, שבהן מתלבש השכל.

כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הד' יסודות דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] כמו כן האותיות לגבי השכל המלובש בהם הם בחי' דומם בתכלי' [בתכלית] שאינם מערך השכל כלל.

וכן, כשם שהאבנים הן בבחינת דומם, המדרגה הנמוכה ביותר מבין ארבעת היסודות — דומם, צומח, חי ומדבר — כך גם האותיות, ביחס לשכל שמתלבש בהן, הן בבחינת דומם בתכלית, שכן אין להן כל יחס לשכל.

נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמו"כ [וכמו כן] הוא למעלה. דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו'.

מכל האמור לעיל מובן אפוא שהאותיות נקראות "אבנים". וכך גם למעלה, שהרי נאמר: "בדבר ה' שמים נעשו" וגו'.

8 וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. פי' שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

וכפי שנאמר: "מלכותך מלכות כל עולמים". פירוש: [באשר לחיותם של] כל העולמות, שהם עולמות עד אין קץ, וכפי שנאמר "היש מספר לגדודיו", ואף על פי כן, מקור ושורש חיותם אינו אלא מבחינת מלכותו, שהיא בחינת דבר ה' וכו', המחיה ומהווה אותם מאין ליש תמיד.

הנה עכ"ז [עם כל זה] מקור ושרש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחיה ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] שיש גבול להשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'.

[זאת] משום שהם נבראים בעלי גבול, שהשגתם מוגבלת, וכפי שנאמר: "ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'".

9 ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים. ולזאת אין יכולים לקבל חיותם

והם אינם משתווים כלל לאורו של ה', שהוא בבחינת אין סוף ומתגלה בעולמות העליונים.

רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה

לכן אין הם יכולים לקבל חיות אלא מבחינת דבר ה', כלומר מן האותיות שבהן נבראו שמים וארץ וכו'; אותיות אלה הן בבחינת דומם ביחס לאור אין סוף, ברוך הוא.

וכמ"ש קדוש ה' צבאות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו.**

כמו שכתוב, "קדוש ה' צבאות", וכמאמר חז"ל, "אות הוא בצבאות שלו".

עכ"ז [עם כל זה] **מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' בלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי' שהוא בבחי' א"ס כו' כנ"ל.**

ואף שהם אלף אלפין, כמו שכתוב "אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן קדמוהי וגו'", וכן "היש מספר לגדודיו", בכל זאת, מאחר שהם מוגבלים, חיותם אינה אלא מבחינת אות אחת בלבד, שהיא בבחינת דומם לגמרי ביחס לשם הוי', שהוא בבחינת אין סוף וכו', כנ"ל.

10 והנה השתלשלות כל העולמות ברבוי רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו'.

השתלשלות כל העולמות, דרך רבבות רבבות מדרגות, תלויה כולה באופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה', שבאמצעותם מתהווים נבראים פרטיים, מוגבלים ונפרדים וכו'.

ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] **רצה להעלותם למעלה. לזאת ויקח מאבני המקום שהם אותיות הרבה ועשה מהן אבן אחת**

ויעקב אבינו ע"ה רצה להעלותם למעלה. לכן "ויקח מאבני המקום", שהן אותיות רבות, ועשה מהן אבן אחת, שהיא האות יו"ד; זהו [הפירוש של] "וישם מראשותיו" [אותה], וכו'.

שהוא אות היו"ד שזהו וישם מראשותיו כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבישים לבחי' שכל ומדות שמתלבשים בהם.

כשם שלמטה, באדם, יש שכל ומדות, והאותיות הן המלבישות את השכל והמדות המתלבשים בהן,

כמו"כ [כמו כן] **למעלה יש בחי' חב"ד** [חכמה בינה ודעת] **וז"ת** [וז' תחתונות] **רק שם הוא חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא ולאו מכל מדות אלין ששם הוא בבחי' יחוד ובטול בתכלית.**

כך גם למעלה יש בחינות חכמה, בינה ודעת ושבע [הספירות] התחתונות; אלא ששם הוא "חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא ולאו מכל מדות אלין", מפני ששם הדברים מצויים באחדות ובביטול מוחלטים.

11 **וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' וחיוהי וגרמוהי חד כו'. ובחי' דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבשים חב"ד** [חכמה בינה ודעת] **ומדות שהם ע"ס** [עשר ספירות] **עליונות.**

כמו שכתוב "לך ה' הגדולה כו'", וכן "וחיוהי וגרמוהי חד כו'". בחינת דבר ה' היא האותיות, שבהן מתלבשות חכמה, בינה ודעת והמדות, שהן עשר הספירות העליונות.

ובחי' אות היו"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בחי' חכמה שהוא בחי' אין ובטול בתכלית.

בחינת האות יו"ד, שהיא נקודה קטנה, רומזת לכך שבה מתלבשת בחינת חכמה, שהיא בחינת אין (אַיִן) וביטול מוחלט.

12 **ואות ה"א שהיא בחי' התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בחי' לבוש לבחי' בינה וכו'.**

והאות ה"א, שהיא התפשטות לאורך ולרוחב, מרמזת על היותה לבוש לבחינת בינה וכו'.

וכמו"כ [וכמו כן] **שאר האותיות שבהם מתלבשים בחי' מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת שהוא אות היו"ד להעלותן לבחי' חכמה עילאה.**

וכך גם האותיות האחרות, שבהן מתלבשות בחינות המידות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת, שהיא אות יו"ד, כדי להעלותן לבחינת חכמה עילאה.

13 **ואזי אח"כ וישם אותה מצבה הוא בחי' אות הוא"ו שעשה והמשיך מבחי' י' לבחי' ו' להיות התלבשות בחי' חכמה עילאה למטה בבחי' תומ"צ** [תורה ומצות] **וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת היו"ד**

ואחר כך, "וישם אותה מצבה" היא בחינת האות וא"ו: הוא עשה והמשיך [אותה] מבחינת יו"ד לבחינת וא"ו, כדי שחכמה עילאה תתלבש למטה בתורה ובמצוות.

ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמו כן אורייתא מחכמה עילאה נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים גשמיים כו'.

כידוע, בצורת האות וא"ו יש בראשו נקודה של יו"ד, ולאחר מכן הוא נמשך ומתארך כלפי מטה. כך גם "אורייתא מחכמה עילאה נפקת", והיא נמשכת ומתפשטת למטה בדברים גשמיים וכו'.

14 **וזהו ויצוק שמן על ראשה פי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה וכמ"ש שמן משחת קדש.**

וזהו [פירוש] "ויצוק שמן על ראשה". פירוש הדבר: שמן הוא בחינת חכמה עילאה, כמו שכתוב "שמן משחת קדש".

להיות גלוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז [עם כל זה] **יהיה בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה.**

[וזאת] כדי שתהיה למטה התגלות של חכמה עילאה עצמה, בבחינת המצבה הנ"ל, שהיא בחינת תורה ומצוות המלובשים למטה בדברים גשמיים — "המחליף פרה בחמור" וכו', "כשר פסול" וכו'; ואף על פי כן תהיה בהם התגלות של חכמה עילאה עצמה, כפי שהיא למעלה.

15 **וכמארז"ל** [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פי' מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי'** [היה] **בחי' גילוי בתכלית ששמעו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו'.**

וכפי שאמרו חז"ל: "מה להלן [היה] באימה וביראה אף כאן [צריך להיות] באימה וביראה". הכוונה היא: "מה להלן" — בזמן מתן תורה על הר סיני, כשבני ישראל היו באימה וביראה, שכן אז היה גילוי בתכלית, והם שמעו מפי עצמות המאציל: "אנכי ה' אלקיך כו'".

אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' [יהיה] **ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי'** [שהיה] **אז וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו'.**

"אף כאן" — כלומר, גם כשהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים, הדבר יהיה באמצעות גילוי של חכמה עילאה ממש, כפי שהיה אז, כמו שכתוב: "ואשים דברי בפיך כו'".

16 ולהיות גילוי כזה למטה הוצרך יעקב מתחלה להעלותן למעלה מעלה לבחי' סוכ"ע. וכמ"ש וירימה מצבה להיות כי נעוץ סופן בתחלתן וע"ז נעוץ תחלתן בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע:

וכדי שגילוי כזה יופיע למטה, היה על יעקב להעלות אותן תחילה למעלה מעלה, עד לבחינת סובב כל עלמין. כמו שנאמר: "וירימה מצבה", שכן "נעוץ סופן בתחלתן", ועל ידי כך "נעוץ תחלתן בסופן" וכו'; ככל שהדרגה גבוהה יותר, כך היא יכולה לרדת ולהתפשט למטה יותר, כידוע.

17 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' [והיה] הוי' לי לאלקים. שכל זה יהיה ע"י העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי' וישם מראשתיו כו'

וזהו [פירוש] "ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים": כל זה יתרחש באמצעות העלאות והמשכות, מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. זהו בחינת "וישם [אותם] מראשתיו" וכו', ולאחר מכן "ויצק עליה שמן" וכו', כפי שהוזכר לעיל.

ואח"כ ויצק עליה שמן כו' כנ"ל כי הנה אבי קאי על יצחק וכמ"ש כי אתה אבינו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יאמרו על יצחק כי אתה אבינו כו'.

"אבי" מתייחס ליצחק, כפי שנאמר "כי אתה אבינו", שכן לעתיד לבוא יאמרו על יצחק: "כי אתה אבינו" וכו'.

18 והנה יצחק הוא מלשון צחוק ותענוג וכמ"ש צחק עשה לי כו' כל השמע יצחק לי

והנה, יצחק הוא מלשון צחוק (tzechok) ותענוג, כפי שנאמר: "[ה'] צחק עשה ליי" וכו', "כל השמע יצחק ליי".

והוא לשון עתיד שיתגלה בחי' התענוג העליון שלמעלה והוא ע"י בחי' הבירורי' [הבירורים / הבירורין] שלמטה בבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא ע"י העלאות והמשכות כנ"ל.

ו[השם "יצחק" (yitzchak), שפירושו "הוא יצחק",] הוא בלשון עתיד, כלומר התענוג העליון שלמעלה עתיד להתגלות. הדבר נעשה באמצעות הבירורים (beirurim) שלמטה, בדרך של הכנעה (אתכפיא, iskafya) והפיכה (אתהפכא, is'hapcha) של החושך לאור, באמצעות העלאות והמשכות שהוזכרו לעיל.

19 וכמו התענוג והצחוק שלמטה שאינו אלא מאיזו שינוי והתחדשות כמו למשל צפור המדברת וכדומה שאין דרכה וטבעה לדבר משא"כ מאדם המדבר אין מקבלים תענוג כלל לפי שדרכו בתמידות לדבר. וכמו"כ [וכמו כן] ממש למעלה.

כשם שהתענוג והצחוק בעולם הזה באים רק בעקבות שינוי וחידוש כלשהו — למשל, ציפור מדברת וכדומה, שאין דרכה וטבעה לדבר — ואילו מאדם שמדבר אין מתענגים כלל, שכן דרכו לדבר תמיד. וכך ממש גם למעלה.

הנה בחי' יעקב הוא י' עקב שהוא בחי' ירידת והשתלשלות אלקות עד למטה מטה גם בבחי' עקביי' שהם עולמות הנפרדים לגמרי ובעלי גבול כו'.

והנה, בחינת יעקב היא י' עקב [היו"ד שבעקב], שהיא ירידת והשתלשלות האלוקות עד למטה מטה, גם בבחינת העקביים — שהם העולמות הנפרדים לחלוטין והמוגבלים.

20 וכמ"ש ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שנמשך ונשתלשל בהשתלשלות וצמצומים כ"כ [כל כך] להתהוות יש מאין בעלי גבול ועלמין דפרודי

כפי שנאמר, "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה": [האלוקות] נמשכה וירדה דרך השתלשלות וצמצומים רבים כל כך, עד שנבראו יש מאין נבראים מוגבלים ועולמות של פירוד,

שהם בחי' נבראי' [נבראים] נפרדים שהם בחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] שנק' חר"ן והוא מלשון נחר גרוני כו'.

שהם נבראים נפרדים, בבחינת יש ונפרדים בפני עצמם; ו[זה] נקרא חרן, מלשון "נחר גרוני" [גרוני התייבש] וכו'.

והיינו שהחיות אלקות הנמשך ומתלבש בהם שנק' בחי' גרון שהוא קול כנודע מכוסה ומוסתר בהם לגמרי עד

כלומר, החיות האלוקית הנמשכת ומתלבשת בהם, הנקראת בחינת גרון — שהוא קול, כידוע — מכוסה ומוסתרת בהם לגמרי,

שהם עלמין דפרודי וחשך לגמרי כאלו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] ואזי נק' חרן לשון נחר גרוני כו'. וכמ"ש נאלמתי דומיה כו'.

עד שהם עולמות של פירוד וחושך מוחלט, כאילו הם יש ונפרדים בפני עצמם; ואז נקרא חרן, מלשון "נחר גרוני" וכו'. וכפי שנאמר, "נאלמתי דומיה" וכו'.

21 והנה תכלית המכוון בירידת והשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] למקום חשך ועלמין דפרודי. היינו בכדי שיהי' [שיהיה] אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא כו'

מטרתה הסופית של ירידת אור ה' והשתלשלותו עד למקום של חושך ולעולמות של פירוד היא שתהיה הכנעה והפיכה של החושך לאור וכו':

להפוך את כל המדות רעות שהם האהבה ורשפי אש של הבלי עולם או הכעס כו'

להפוך את כל המדות הרעות, שהן האהבה ורשפי האש כלפי הבלי העולם, או הכעס וכו',

להפכם שיהיו רק להי' לבדו ולהיות בבחי' בטול הרצון להי' לבד ולא בבחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] כו'.

להפוך אותן כך שיהיו מופנות להי' לבדו, ולהיות במצב של ביטול הרצון להי' בלבד, ולא במצב של ישות נפרדת לעצמה וכו'.

ונק' בחי' זאת בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר כו' דהיינו המדות רעות שהם ברשפי אש להפכם ולהשיבם להי' לבד כנ"ל

רמה זו נקראת תשובה, שהיא "בחילא יתיר" וכו'; כלומר, [לקחת] את המדות הרעות הבוערות בלהבות, להפוך אותן ולהשיבן להי' לבדו, כפי שהוזכר לעיל.

(וזהו במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקי' [צדיקים] גמורים אין יכולים לעמוד). ועי"ז נעשה תענוג גדול למעלה והוא מבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא שלמטה.

(וזהו [פירוש] "במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקי' גמורים אין יכולים לעמוד".) ובאמצעות זאת נוצר למעלה תענוג גדול, והוא נובע מהכנעת החושך והפיכתו לאור למטה.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה כו' להיות שע"י בחי' תשובה דוקא נעשה התענוג למעלה כ"כ [כל כך] שהוא ממש כמשל צפור המדברת כנ"ל

וזהו [פירוש] "יפה שעה אחת בתשובה" וכו': דווקא באמצעות תשובה נוצר למעלה תענוג גדול כל כך, ממש כמו במשל הציפור המדברת שהוזכר לעיל;

ואזי נעשה מבחי' חרי"ן רנ"ה וכנודע על ענין חמץ ומצה שמאות החי"ת של חמי"ץ נעשה ה"א כמ"ש בזהר פ' פנחס ע"פ גער חי"ת קנה כו' ונעשה בחי' מצה.

ואז נהפכת בחינת חרן לרנה [שירה של שמחה]. כידוע בענין חמץ ומצה, שהאות חי"ת שבחמץ נעשית ה"א, כמו שנאמר בזהר, פרשת פנחס, על הפסוק "גער חי"ת קנה" וכו', ואז נעשית בחינת מצה.

כמו"כ [כמו כן] **מחרן נעשה רנה כמ"ש באבוד רשעים רנה שהוא בחי' התענוג שנעשה למעלה מבחי' אתכפיא ואתהפכא כנ"ל.**

כך גם מחרן נעשית רנה, כפי שנאמר "באבוד רשעים רנה"; זו בחינת התענוג שנוצר למעלה מכוח ההכנעה וההפיכה, כפי שהוזכר לעיל.

22 **והנה בחי' התענוג הזה יתגלה לעתיד דוקא שאז ואת רוח הטומאה אעביר כו' שלא יהיה עוד בחי' חשך ובירורי'** [ובירורים] **כמו שהוא עתה בעליות וירידות אלא כמ"ש בחריש ובקציר תשבות כמבואר במ"א.**

הנה, תענוג זה יתגלה דווקא לעתיד לבוא, שכן אז "ואת רוח הטומאה אעביר כו'", ולא יהיו עוד חושך ובירורים כפי שישנם כיום, בעליות ובירידות; אלא, ככתוב, "בחריש ובקציר תשבות", כפי שנתבאר במקום אחר.

23 **ויהיה בחי' גילוי אור ה' למטה בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' שעתה הוא מאין ליש כו' משא"כ לעתיד יהיה מיש לאין בבחי' ביטול ואתהפכא כו'.**

ותהיה למטה התגלות של אור ה' במצב של אחדות וביטול מוחלט, כפי שהוא למעלה בעולמות העליונים, שבהם "איהו וחיוהי וגרמוהי חד" וכו'. שכן כעת הדבר הוא מאין ליש וכו', ואילו לעתיד לבוא יהיה מיש לאין, בבחינת ביטול ואתהפכא וכו'.

24 **ואזי יתגלה בחי' ענג העליון שהוא בבחי' א"ס והוא בחי' יום הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא בחי' גילוי ענג העליון כנודע שנעשה מהבירורים שלמטה בשיתא אלפי שנין כו'.**

ואז יתגלה התענוג העליון, שהוא בבחינת אין סוף; זו בחינת היום השביעי, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", שהוא גילוי התענוג העליון, כידוע, הנוצר מן הבירורים שלמטה במשך ששת אלפי השנים וכו'.

וזהו ושבתי כו' אל בית אבי שהוא בחי' חזרה והשבה של בחי' יעקב מבחי' חר"ן כנ"ל לבחי' רנה שנק' בית אבי שהוא בחי' יצחק שהוא בחי' הצחוק והתענוג העליון שיתגלה לעתיד מבחי' אתכפיא ואתהפכא הנ"ל:

וזהו [פירוש] "ושבתי" וכו', "אל בית אבי": החזרה והשיבה של בחינת יעקב מבחינת חר"ן, כנ"ל, לבחינת רנה [שירת עונג], הנקראת "בית אבי"; זו בחינת יצחק, בחינת הצחוק והתענוג העליון שיתגלו לעתיד לבוא, כתוצאה מאתכפיא ואתהפכא הנ"ל.

25 **וזהו שיאמרו לעתיד על יצחק דוקא כי אתה אבינו להיות כי זהו תכלית המכוון בירידת והשתלשלות העולמות כדי שעי"ז יהיה צחוק ותענוג למעלה כנ"ל.**

וזה הטעם שבעתיד יאמרו דווקא על יצחק: "כי אתה אבינו", משום שזו תכלית הכוונה בירידתם ובהשתלשלותם של העולמות, כדי שעל ידי כך יהיו למעלה צחוק ותענוג, כפי שנאמר לעיל.

וזהו ושבתי בשלום כו'. כי בחי' ענג הנ"ל שיתגלה לעתיד הוא דוקא ע"י בחי' העלאות והמשכות שהם בחי' הבירורים למטה בבחי' אתכפייא ואתהפכא כנ"ל שנקרא בחי' שלום.

וזהו [פירוש] "ושבתי בשלום" וכו'. התענוג שהוזכר לעיל, שיתגלה לעתיד, יבוא דווקא באמצעות העלאות והמשכות, שהן הבירורים הנעשים למטה בבחינת אתכפייא ואתהפכא, כפי שנאמר לעיל; [וזה] נקרא בחינת שלום.

להיות כי שלום הוא המחבר שני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו. שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'.

הטעם לכך הוא שהשלום מחבר בין שני הפכים, כמו שכתוב: "עושה שלום במרומיו". מיכאל הוא שר המים וגבריאל שר האש וכו'.

26 **והנה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב והיינו ב' בחי' שלום שלום מלמטה למעלה והיינו לרחוק שנעשה קרוב שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה.**

כעת, נאמר "שלום שלום לרחוק ולקרוב". כלומר, [יש] שתי בחינות של שלום: שלום מלמטה למעלה, כלומר, "לרחוק" — מי שרחוק ונעשה קרוב, וזוהי העלאה מלמטה למעלה;

ושלום מלמעלה למטה היינו בחי' ירידת והמשכת אלקות למטה בבחי' תורה ומצות כמבואר לעיל במ"ש ויצק שמן כו'.

והשלום מלמעלה למטה הוא ירידת האלוקות והמשכתה למטה, אל תוך התורה והמצוות, כפי שהוסבר לעיל על הפסוק "ויצק שמן" וכו'.

27 וע"י ב' בחי' שלום הנ"ל שהם בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שלא יהיו בבחי' עלמין דפרודי רק בבחי' יחוד וביטול כמו שהוא למעלה בעולמות עליוני' [עליונים] ממש

ועל ידי שתי בחינות השלום שהוזכרו לעיל, שהן הפיכת החושך לאור, כך שהם לא יהיו בבחינת עולמות של פירוד, אלא בבחינת אחדות וביטול, ממש כפי שהדבר למעלה בעולמות העליונים,

ואזי אשוב אל בית אבי שיתגלה ממילא בחי' הענג העליון שהוא בבחי' א"ס ממש למעלה מעלה מהשתלשלות העולמות במדרגות רבות מעלה ומטה וחשך ואור.

אז "אשוב אל בית אבי": התענוג העליון, שהוא ממש בבחינת אין סוף, למעלה מעלה מהשתלשלות העולמות על מדרגותיה הרבות, מעלה ומטה, חושך ואור, יתגלה מאליו.

משא"כ לגבי עצמותו ומהותו ית' קטן וגדול שוים ממש בלי שינוי וכחשכה כאורה ממש.

ואולם ביחס לעצמותו ומהותו יתברך, קטן וגדול שווים ממש, ללא שינוי, ו"כחשכה כאורה" ממש.

28 ואז והיה הוי' לי לאלקים כו'. כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמו"כ [כמו כן]

ואז, "והיה הוי' לי לאלקים" וכו'. שהרי נאמר: "כי שמש ומגן הוי' אלקים": כשם שהמגן הוא נרתיק לשמש, המכסה ומסתיר את אור השמש,

שם אלקים הוא בחי' נרתק לשם הוי' ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בעלי גבול ונפרדים בפ"ע [בפני עצמו] משא"כ שם הוי' הוא בחי' המשכת אור ה' למטה כו'.

כך גם שם אלקים הוא בחינת נרתיק לשם הוי', המכסה ומסתיר אותו, כדי שיהיו נבראים בעלי גבול ונפרדים בפני עצמם; ואילו שם הוי' הוא בחינת המשכת אור ה' למטה וכו'.

29 והנה כ"ז [כל זה] הוא בבחי' השתלשלות מעלה ומטה וחשך ואור אבל לעתיד שיתגלה בחי' ענג העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלות והוא למעלה מעלה מבחי' שם הוי' ושם אלקים

והנה, כל זה שייך להשתלשלות, למעלה ולמטה, לחושך ולאור.

ואזי מה שעתה הוא בחי' שם הוי' יהיה אז בחי' אלקים לגבי בחי' ענג העליון הנ"ל

אבל לעתיד לבוא, כאשר יתגלה התענוג העליון, שהוא למעלה לאין ערוך מהשתלשלות ולמעלה לאין ערוך גם משם הוי' ומשם אלקים, אז מה שכעת הוא בחינת שם הוי' יהיה בחינת אלקים ביחס לתענוג העליון האמור.

ואזי והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כנ"ל יהיה בית אלקים שיהיה בית וכלי לבחי' אלקים דלעתיד שהוא בחי' הוי' עתה.

ואזי "והאבן הזאת אשר שמתי מצבה", כנזכר לעיל, "יהיה בית אלקים": היא תהיה בית וכלי לבחינת אלקים שלעתיד, שהיא בחינת הוי' של עכשיו.

וכל אשר תתן לי הוא לשון עתיד היינו כל עליות שיהיו לעתיד הכל עשר אעשרנו לך בבחי' מעשר כנודע ודי"ל [ודי למבין]**:**

"וכל אשר תתן לי" הוא לשון עתיד; כלומר, כל העליות שיהיו לעתיד לבוא, את כולן "עשר אעשרנו לך", בבחינת מעשר, כידוע, ודבר זה די למבין.

30 קיצור (א) **הנה יעקב המשיך היו"ד ח"ע** [חכמה עילאה] **לבחי' עקביי' וזהו ענין יציאת יעקב מבאר שבע יסוד אי'** [אימא] **לבחי' חרן כדי להעלות בירורי נוגה**

תקציר. (א) יעקב המשיך את היו"ד, חכמה עילאה, עד לבחינת העקביים. וזהו עניין יציאתו של יעקב מבאר שבע, יסוד אימא, אל בחינת חרן, כדי להעלות את בירורי נוגה;

והיינו מה שלקח מאבני המקום שהם בחי' אותיות דבר ה' המלובשים בדצ"ח [בדומם צומח חי] **ועשה מהם אבן אחת הוא בחי' יו"ד שזהו וישם מראשותיו (ע' [עיין] זהר ח"א [חלק א'] דע"ב ופ' ויצא קנ"א ופ' ויחי רל"א ובמ"ש ע"פ אבן ישראל)**

כלומר, הוא לקח מאבני המקום, שהן בחינת אותיות דבר ה' המלובשות בדומם, בצומח ובחי, ועשה מהן אבן אחת, שהיא בחינת היו"ד; וזהו "וישם [אותו] מראשותיו" (ראו זהר חלק א, דף ע"ב, פרשת ויצא, [דף] 151, ופרשת ויחי, [דף] 231, וכן מה שנתבאר על הפסוק "אבן ישראל").

ואח"כ וישם אותה מצבה המשכת בחי' ו' שנמשך מהיו"ד והוא ענין אורייתא מח"נ [מחכמה נפקת] **ויצק עליה שמן להיות מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה:**

ואחר כך, "וישם אותה מצבה": המשכת בחינת הוי"ו, שנמשכת מן היו"ד; וזהו עניין "אורייתא מח"נ". "ויצק עליה שמן", כדי שיתקיים "מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה".

(ב) ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי בחי' יצחק כי אתה אבינו והוא הצחוק והתענוג שיהיה לע"ל [לעתיד לבוא] מבירורים אלו והיינו ע"י אתכפיא ואתהפכא נתברר מבחי' חר"ן ונהפך החי"ת להי"א להיות רנ"ה בחי' תענוג

(ב) ועל ידי כך: "ושבתי בשלום אל בית אבי", בחינת יצחק, שעליו נאמר "כי אתה אבינו"; וזהו הצחוק והתענוג שיהיו לעתיד לבוא כתוצאה מבירורים אלו. כלומר, על ידי אתכפיא ואתהפכא מתבררת בחינת חרן, והחי"ת נהפכת להי"א, ונעשית רנה, בחינת תענוג.

(ועד"ז בענין יצ"מ [יציאת מצרים] מיצר הגרון ע"ד בחי' חרן נחר גרוני כו' וימררו חיי אבותינו וכשנעשה יצ"מ [יציאת מצרים] הוא בחי' מצה משא"כ חמץ כענין ההפרש בין חרן לרנה):

(ובדומה לכך בעניין יציאת מצרים: מיצר הגרון, בדומה לבחינת חרן — "נחר גרוני" וכו', "וימררו חיי אבותינו"; וכאשר מתרחשת יציאת מצרים, זוהי בחינת מצה, להבדיל מחמץ, בדומה להבדל שבין חרן לרנה.)

(ג) וגילוי ענג זה ע"י ב' בחי' שלום לרחוק ולקרוב ואז שם הוי' יהיה רק בבחי' אלקי' לגבי גילוי ההוא ולפיכך האבן הזאת שהיא בחי' המל' המקבלת משם הוי' יהיה בחי' בית אלקים

(ג) גילוי תענוג זה הוא באמצעות שתי בחינות של שלום, "לרחוק ולקרוב"; ואז שם הוי' יהיה רק בבחינת אלקים ביחס לגילוי ההוא. לכן האבן הזאת, שהיא בחינת מלכות המקבלת משם הוי', תהיה בבחינת "בית אלקים".

(וגם י"ל [יש לומר] כיון דלע"ל [דלעתיד לבוא] יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ע"כ שייך בחי' זו בשם אלקים וז"ש [וזהו שכתוב] צחוק עשה לי אלקים):

(אפשר גם לומר: מאחר שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק "כי אתה אבינו", בחינה זו קשורה אפוא בשם אלקים; וזהו "צחוק עשה לי אלקים".)

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayeitzei/1/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק